

SZÁNTÓ

Politikai
napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRA

Budapesti hivatalban átvéve.	
Egyes évre	10 k.
Nagyedévre	4 "
Melyben házhoz hordva.	
Egyes évre	20 kor.
Nagyedévre	5 "
Változó postán szállítva.	
Egyes évre	24 kor.
Nagyedévre	6 "
Egyes szám ára 8 fillér.	

Megjelenik minden nap, a hétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők

XII. évfolyam 80. szám.

Nagyvárad

Péntek, 1916 április 7.

Verdun halálos körülzárása.

Budapest, április 6. (Saját tud.) A Petit Parisien jelentése szerint Verdun ellen a németek újabb támadása sokkal veszedelmesebb, mint az előző volt. A németeknek az a tervük, hogy Verdun halálos körülzárását rövidesen véglegesen végrehajtsák. Petain vezénylő tábornok nem törődve a hozandó rengeteg áldozattal, elhatározta, hogy ellenoffenzívát kezd és ezzel visszaállítja az eredeti hadállásokat.

Megkezdődtek a harcok a bukovinai határon

Predeal, április 6. Dorohoiból jelentik a bukaresti lapoknak: A kedvezőtlen időjárás miatt majdnem egy hét óta szüneteltek a harcok a bukovinai határon az osztrák-magyar és az orosz csapatok között. Most a harcok rendkívüli hevességgel újból megkezdődtek. Tegnap egész napon át, megszakítás nélkül borzalmasan dörögtek az ágyuk, megrázkódtatva a levegőt.

A harcok a bukovinai front egész terjedelmén folynak, úgy a román határhoz közel, Boiannál és Rarancean felül, mint Csernovitztól északra, a Pruth és a Dnyeszter között.

Egy a határról érkező személyiség elbeszélése szerint a romániai határral szomszédos területen lévő csapatok legnagyobb része magyar katonaságból áll.

Tegnap az orosz tüzérség, amelyet Buda romániai községen túl helyeztek el, erősen bombázott egy osztrák-magyar repülőgépet, amelyik kémszemlét eszközölt Besszarábiában.

Megtisztított árkok az olasz fronton.

Olasz hadszíntér. Budapest, április 6. (Hivatalos.) A Doberdói fensikon Feltstől keletre azokat az árkokat, melyeket az olaszok nemrég megszállottak, teljesen megtisztítottuk az ellenségtől. Az olaszok ellentámadásai meghiúsultak. A Ledró és a Judikáriák szakasza ellen az olasz tüzérség élénken tüzelt. Gyengébb olasz haderők támadásait a Ledrótól észak-keletre fekvő állásaink ellen és a Daóne völgyben visszautasítottuk. Egyébként a harci tevékenység egyes szakaszokon mérsékelt tüzérségi tüzre szorítkozott.

Orosz és délkeleti hadszíntér. Budapest, április 6. (Hivatalos.)
Nincs nevezetesebb esemény. Höfer.

HAOCOURT a németek kezén.

Berlin, április 6. A nagyhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

A Maastól nyugatra a nap, főleg Haocourt környékére irányuló tüzérségi tüzelésünk előkészítése után igen élénken telt. Délután élénk volt gyalogságunk tevékenysége is, amennyiben Haocourt falut és attól keletre erősen kiépített támaszpontot rohammal elfoglalta.

Az ellenség igen jelentékeny véres veszteségein kívül sebesültekben, foglyokban 2 különböző hadosztályhoz tartozó 11 tisztet és 531 főnyi legénységet veszített.

A Maas jobbpartján gyorsan elfojtottuk a franciák megújított támadási kísérletét Caullette erdőben és attól északnyugatra levő állások ellen, melyeket április 2-án elfoglaltunk.

Keleti- és Balkán hadszíntér.

Újabb esemény nem történt. (Min. elnsajtóosztálya.)

A török flotta sikere.

Budapest, április 6. (Saját tudósítónktól.) Konstantinápolyból jelentik: A flotta-parancsnokság jelentése szerint a török flotta 3-án eredményesen bombázta a kaukázusi orosz frontot. Az oroszok futva menekültek állásaikból. Ugyanezen a napon elsüllyesztettek egy löszerral megrakott hajót is. — 4 ére virradó éjjel egy orosz cirkáló és egy municióval megrakott vitorlás hajót elsüllyesztettek el. 4 én délben a Midilli találkozott egy nagy hadihajóval, egy cirkálóval és 3 torpedózuzóval. Az orosz hadihajók nagy távolságból és minden eredmény nélkül több lövést tettek a Midillire.

Csak azoknak a cigarettázóknak,
kik egészségükre való tekintetből szívesen költenek naponta 2-3 fillérrel többet:
MODIANO-clubspecialité szívarkahüvelyek

Orvosi tanácsra a hüvelyeken nincsen sem bronz, sem szinnyomás,
de minden hüvelyben benne van viznyomással a gyáros aláírása: *V. D. Modiano*

Főraktár: Heller és Seidmann uraknál Nagyváradon.

Országos akció a hadiárványokért

Tizenkét vármegye mozgalma. — Verner Kálmán beadványa a törvényhatóságokhoz.

Szinte felülnő volt az mindenki előtt, hogy Biharvármegye területén annak dacára, hogy igen nagy a hadiárványok száma, a hivatalos eljárásokon kívül más mozgalom egyáltalán nem volt észlelhető a hazának legtöbbet áldozók érdekében. Verner Kálmán árvaszéki elnöknek tegnap Biharvármegye törvényhatóságához beadott jelentése azonban mindenkit meg fog győzni róla, hogy a nagy esőnd mögött egy lázas és országos, nagyjelentőségű akció rejlett.

Addig, míg egyes városokban filléres adományok gyűjtésére fektették a fősúlyt, Biharvármegye árvaszéki elnöke tizenegy társvármegye árvaszékével országos akciót indított a hadiárványok igazi védelme érdekében. Az akciónak főcélja minden tekintetben biztosítani a hadiárványok a nevelését, jövőjét és boldogulását. És ezt a célt nem pillanatnyi segélyekkel akarják elérni a vármegyék, hanem állandó gondoskodással és azzal, hogy minden hadiárvának tisztességes pályát, az ahhoz szükséges eszközöket mind meg akarja szerezni.

E gyönyörű cél megvalósítása tulajdonképpen eddig még legjobban közelíti meg a miniszter amaz intencióját, hogy a hadiárványok nem szabad megérezniük azt, hogy az ő atyjuk elesett. Verner Kálmán árvaszéki elnök e cél kivételére vonatkozólag tegnap a következő beadványt intézte a törvényhatóságokhoz:

ad. 150—916. Biharvármegye árvaszékétől.

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

A most dúló világforgatag parancsoló kötelességünké teszi, hogy a jelen tanuságai felett a jövő berendezését illetőleg gondolkozunk!

A világháború által előidézett szenvedések egy új ideális fogalmat váltottak ki a magyar társadalomnak jó és nemes iránt annyira fogékony szívéből, a harctéren hősi halált haltak gyermekei: a hadiárvány fogalmát, ez elnevezéssel megakarván a társadalom külsőnböztetni azok gyermekeit, kiknek apja béke családi otthonát elhagyva lelkes örömmel indult a haza hívó szavára, fáradt, szenvedett, életét, betöltetlen vágyait, kis családja minden reményességét feláldozta a hazáért, édes mindnyájunkért, nemzeti létünkért: azon gyermekekről, kik a természet örök rendje szerint vesztették el az érettek annyira aggodó szerető szülőit!

Ezen hadi árványokról kell gondoskodnunk, kik a nemzeti létünkért folyó gigászi küzdelemben mindenüket a hazának adták, mert elvesztett eltartójuk, békéjük, boldogságuk, elvesztették az apai szeretetet s nem maradt egyébök, csak a fájdalmas apátlan árvaság!

A hadi árványokról való gondoskodás az árvaszék kötelességi körébe utaltatott s ez által a gyámhatóság eddigi rideg szerepéből ki-mozdítottván, a legfontosabb szociális intézménnyé vált.

Mert ma már az árvaszék sem elégedhetik meg azzal, hogy csak azokat a feladatokot teljesítse, melyek a hatósága alatt állók vagyoni érdekei előmozdítása és vagyona kezeléséből állanak, hanem mint szociális intézménynek főként a nevelés, a jövő biztosítása iránt kell a megalapozó intézkedéseket megtennie.

A nemzedékek sorsa van ma már az árvaszékek kezében, oly korban, midőn még

mint a csemete fa hajlítható, idomítható, ápen ezért az árvaszékeknek hivatásánál, csak a felelőssége lehet nagyobb.

Ebből folyólag az árvaszékek is hazafias feladatoknak ösmerik azt, hogy a nagy nemzeti kötelességnek, melylyel a hazáért hősi halált haltak szent emléke és visszamaradt árványok iránt viseltetni kell, tőlük telhetőleg, minden eszközzel, felhasználásával teljesen megfelelően járjanak el.

Ezen kötelességérzet által indítva az árvaszék a magyar kir. belügyminiszter ur által megjelölt irányban, de még a helyi viszonyok alapos mérlegelésével mindent megtettek, hogy érdekképviselek, tanácsadók, pártfogók kirendelésével, s a közvetlen érintkezés biztosításával, a gyengéd figyelem és szeretetteljes gondoskodás révén felejtessék a hadi árványokkal azt, hogy nincs egyébök esetleg a messze idegenben lévő szentelt sírhantnál, melyben létfenntartójuk kényérkeresőjük, a szerető aggodással érettek küzdött atyai szív pihen.

De a legnagyobb mérvű figyelem és bármily nagy és szeretetteljes gondoskodás sem elég ahhoz, hogy az árvaszékek elé nemzeti feladatként kitűzött cél, hogy t. i. a harctéren elesett tetterős hősök méltó utódokkal pótol-tassanak, elérjessék. *Anyagi eszközökről kell gondoskodnunk és pedig oly mérvben, hogy azok ne csak az egyes felmerült szükségletek fedezésére legyenek elégségesek, de akkor is rendelkezésre álljanak, midőn az élet pálya küszöbén álló a nagyvilágba lép, a jövőt megalapítani kell, midőn az önző élet ezernyi bajjaival kell a küzdőre kilépőnek megbirkóznia.*

Tagadhatatlan az, hogy az állam, nap mint nap a hadi árványok érdekében legmesszebbmenő intézkedéseit megteszi, azonban mindent az államtól várni nem lehet s annak kitenni a hadi árvány, hogy a jövője biztosítása miatt elő álló adóemelésért békétlenkedők kifakadásait végig szenvedje, ha az kikerülhető, nem szabad. Mert azzal jó eleve számolni kell, hogy a most lelkes hangulat a béke enyhe légkörében az emberi gyarlóság következtében megváltozhatnak.

Ezért az árvaszék törekvése arra irányul, hogy nemzeti adomány legyen az, mert az érettek hősi halált haltak gyermekei, a hadiárvány megfelelő időközti segélyezéseket s életpályájokon való boldogulásokat előidézni legyen hivatott. Mert jól tudjuk azt, hogy mit jelent egy vagyontalan gyermek önállósítása, tudjuk, sok akadály van a saját erejéből való boldogulásnak, tudjuk, hogy mi a következménye, hogy ha a házastárs már adósság csinalásával kezdi meg életét, ha nem tudja megkezdeni iparát, ha nincs a leánygyermeknek kelengyére valója?

És mert jól tudjuk azt, hogy mindezekhez könnyen rendelkezésre állhat nagyobb tőke szükséges, ezért fogadta el a vezetésem alatt álló árvaszék Bácsbodrog, Temes, Torontál, Kolozs, Krassó-Szörény, Nógrád, Zemplén, Baranya, Hont és Somogy vármegyék árvaszékével egyetemben azt a Nógrád vármegye árvaszéki elnökétől kiindult és külön-külön mindegyik árvaszék által, majd a végrehajtás módjait illetőleg ezen árvaszékek elnökei által behatóan megvitattott eszmét, hogy a hadi árványok neveltetése és jövőjük megalapításához szükséges nagy összeg biztosítás útján létesíttessék.

Az országosan megindult akció, melynek közvetlen hatása a nemzeti vagyon gyűjtése, közvetett hatása pedig a hadi árványok segélyalapjának biztosítása leend abból áll, hogy a lelkes s a hazájáért annyira lángoló hazafias magyar társadalom közvetlen, avagy közvetett módon járuljon hozzá a nagy nemzeti cél megvalósításához.

Közvetett módon akként, hogy biztosítsa mindenki, a ki csak teheti gyermekeit bizonyos korra és összegre, úgy, hogy kötelezvény magát, hogy évente csekély 10 kor. kezdődő díjat 10—18 éven át befizet s ha a biztosított halála, akár a fizetés nem teljesítése miatt megszűnik, a befizetett díjakat kamatokkal együtt a hadi árványok segélyalapja javára elszámolandónak megengedi, mely alap javára akár fent áll, akár megszűnik a biztosítás, a kamat jövedelem évi 0.25 százalék kamata minden esetre elszámolandó lesz.

Igy biztosíthassa gyámoltját a gyám is, de ha a biztosítás kiskorú vagyonából eszközöltetik, gyámhatósági jóváhagyás és külön megállapított feltételek mellett.

Közvetlen módon pedig biztosíthasson minden tehetős egyén, avagy a város, község, részvénytársulat jótékony egyesület akár személyileg megnevezett hadi árvány, akár biztosítást eszközölhessen a vármegyebeli hadiárványok javára. Sőt mód nyujtassék arra is, hogy bárki csekély adományával is hozzájárulhasson a hadiárványok alapja gyarapításához.

Hogy ezen módon a hadiárványok alapja javára mily tekintélyes vagyon gyűlhet össze, a tekintetben csak arra hivatkozunk, hogy 10000 közvetett és 18 évi tartamu biztosításnál az 1/4% kamat 65000 koronát tesz ki, melyben pedig a közvetlen biztosítások összege a jótékony adományoknak egy hála fillérje sem foglaltatik.

Mindezekhez képest midőn a / a : jzkvet annak bizonyosságául, hogy az ország legnagyobb és fent megnevezett árvaszékei részéről az eszme mily lelkesedéssel fogadtott, csatoijuk és tisztelettel bejelentem azt, hogy a biztosítás fenti módon való eszközölésével a Tisztviselők Biztosító intézete (Budapest) igazgatóságával a 2 / a : 3 / a : 4 / a : és 5 / a : szerinti megállapodásra jöttünk, egyreszt tisztelettel kérem, hogy az eljárást jóváhagyolad tudomásul venni és az eszmét a legnagyobb anyagi és erkölcsi támogatásban részesíteni méltóztassék, másrészt a következőket tartom szükségesnek még bejelenteni.

A vezetésem alatti árvaszék, midőn a hadiárványok segélyalapjának fenti módon való létesítését beható tárgyalás alá vette, számolt azzal is, hogy nem lenne-e kedvezőbb a befolyó pénzek gyámmentári kezelés alá vétele. És bár tudatában van annak, hogy a gyámmentárban 47 százalék a közös kamatkulcs és hogy a remélhetőleg befolyó nagy összegek a közös kamatkulcs emelkedését is eredményezhetnék mégis a biztosítás melletti kezelést tartotta előnyösebbnek és pedig részint azért, mivel a gyámmentári kezelés melletti kiutalás a számvevői előzetes feljegyzés s más kezelési szabályok miatt nehézkes, már pedig a segélyeknek sok esetben azonnali kiutalása lesz szükséges, részint pedig mivel az ily kezelés nemcsak az árvaszék, hanem a pénzügyig-mellé rendelt számvevőség s kir. adóhivatalra is elbirhatlan s személyzetszaporítást igénylő terhet róvna, de meg a könyvek beszerzésével nagy költség is merülne fel.

Biztosító intézet azért volt a keresztül vitelre választandó, mivel a keresk. törvény 456. §-a befizetett díjtételeknek miként való elhelyezését előírja s így hazai biztosító intézetnél elhelyezve levő biztosítási tőkének elkallódása kizártnak tekintendő.

A Tisztviselők Biztosító intézetével pedig azért volt a megállapodás létesítendő, mivel hogy az összes tisztviselők, mint az országos községi bankkal némi kapcsolatban álló ezen intézet ügyrendjét a gyámmentári kiválmainak megfelelően módosította s az ország árvaszéki elnökei között 10-nek jogot biztosított ezen biztosítási ügylet kezelésének ellenőrzése s az előre megállapított mintájú főkönyvek vezetése s az összes nyomtatványok díjtalan beszerzésére.

Tisztelettel megjegyzem, hogy a / a : alattiból is kitünőleg a hadiárványok segély alapjának fentiekben ösmertett létesítése, m. kir. Belügyminiszter urnak is tudomására hozattott.

Nagyvárad, 1916 április 5.

Verner Kálmán
elnök.

Ujabb légi támadás Anglia ellen

Berlin, április 6. Wolf ügynökség jelenti: Tengerészeti léghajóink április 5-ről 6-ra virradó éjjel elpusztítottak Whithy mellett egy nagy vasművet, kohókat és nagy kiterjedésű telepeket, miután előzőleg Hull-tól északra robbanó bombákat dobtak egy útegre és azt harc képtelenné tették. Ezenkívül megtámadták a Leedsy és környékbeli gőztelepeket, valamint az iparvidék számos vasútállomását, mely alkalommal igen jó hatást figyeltek meg. A léghajókra hevesen tüzeltek, de valamennyi sér tetlenül tért vissza.

A tengerészeti vezérkar főnöke. (Min. eln. sajtóosztály.)

Ha Hindenburg megindul Szentpétervár felé.

Prudeál, április 6. A „Djen“ e, orosz lap — jelenti a bukaresti újságok — ma érkezett számában aggodalommal kérde, mit fog eszelekedni Svédország, ha Hindenburg hadai átlépik a Dűna-vonalat és megkezdik előnyomulásukat Szentpétervár felé.

— Svédország ez esetben — írja a Djen — aligha őrizheti meg semlegességét és kénytelen lesz akcióra lépni. Oroszországnak a legnagyobb figyelemmel kell kíséni az eseményeket Svédország: az északi Románia és éppen olyan fontos, mint ez.

Svédország — folytatja az orosz lap — izgalommal figyeli a nyugati eseményeket. Az aktivitási izgalom hívei Svédországban egyre szaporodnak. A svéd kormány ugyan kijelentette, hogy meg akarja tartani semlegességét, Szentpéterváron azonban jól tudják, hogy ez a semlegesség csak időleges, amely akármelyik pillanatban a központi hatalmak melletti beavatkozás tényévé válhatik.

Svédország ma egy egészen bizonytalan faktor.

A mezopotániai angolok helyzete válságos.

Budapest, április 6. (Saját tud.) Londonból jelentik: A mezopotániai angolok helyzete válságos. Az angol lapok sürgetik az orosz harc-téri események gyorsítását, hogy a felszabadító orosz seregek minél előbb jöjjenek a szorongatott angolok segítségére.

Általános védkötelezettség az írekre.

Budapest, április 6. (Saját tud.) A Times jelentése szerint az angol miniszterelnök hazaérkezése után az általános védkötelezettség törvényét kifogják terjeszteni az írekre is.

Vilmos császár elismerése a birodalmi kancellárnak.

Budapest, április 6. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Vilmos császár szerencsekívánatait fejezte ki a birodalmi kancellárnak azon erőteljes szavakért, a helyekkel kifejezésre juttatta a nemzet jövőbeni akaratát.

Elsüllyesztett angol hajók.

Budapest, április 6. (Saját tud.) Londonból jelentik: A Clari Campel angol gőzöst a Földközi tengeren elsüllyesztették, ugyancsak elsüllyesztették a Berwindvale és a Bans szállítóhajókat is.

A lavina áldozatai.

Budapest, április 6. (Saját tudósítónktól.) Luganóból táviratozzák: Az Arnó tó melletti lavina katasztrófa áldozatainak száma eddig 92 halott és 20 sebesült. Az áldozatokat tegnap ásták ki.

Letartóztatott volt bolgár miniszter.

Budapest, április 6. (Saját tudósítónktól.) Szófiából jelentik: Genadies volt bolgár minisztert apósa lakásán négy Genadies párti képviselővel egyetemben letartóztatták. A letartóztatás közvetlen a sobranje elnökénél adott vacsora után történt. Állítólag rövidesen le fogják tartóztatni Matinoffot is, aki tudalevőleg a ruszofil párt vezére. A beszerzett bizonyítékok azt igazolják, hogy Genadiesnek és pártjának tudomása volt arról az összeesküvésről, amit annak idején a király és a kormány ellen terveztek. Genadies és Matinoff nevét összefüggésbe hozzák az angol megvesztegetési ügygyel. Genadies állítólag 5 milliót kapott Angliától.

A wauxi állások fontossága.

Berlin, április 6. (Saját tudósítónktól.) A Waux és Douaumont közti állások jelentősége igen fontos, mert sok értékes pozíció került a németek kezére. Különösen fontos a Waux melletti kőbánya szakadéka, ahol az ellenség jól kiépített hadállásokból könnyű szerrel tudta a németeket távol tartani, most ez az állás a németek kezén van, ami az előhaladást lényegesen megkönnyíti.

Nagyvárad közigazgatása márciusban.

A közigazgatási-bizottság ülése.

Nagyvárad város közigazgatási-bizottsága tegnap délután tartotta rendes ülését, amelyen csak a rendes folyó ügyeket tárgyalták.

Hlatky Endre főispán akadályoztatása folytán Rimler Károly polgármester elnökolt; jelen voltak Lukács Ödön főjegyző, mint előadó, Németh István kir. pénzügyigazgató, Vasady Lajos kir. tanfelügyető, dr. Thury Endre kir. ügyész, May Sándor kir. főmérnök, dr. Mayer László v. főorvos, Molnár Imre közigazgatási felügyelő, dr. Hoványi Géza, Rádl d. Miskolczy Barna, dr. Medvigy Gábor, dr. Adorján Ármin.

Az előterjesztett polgármesteri jelentésből közöljük a következő érdekesebb adatokat:

A közegészségügyi állapot március hónapban kedvezőtlen volt, mert az idegen elhaltak leszámítása dacára 22 vel haladt meg a halálozások száma a szülések számát. A fertőző betegségek közül előfordult: a kanyaró 172 esetben, 13 halálozással, a difteritisz 17 esetben, a vörheny 11 esetben, 1 halálozással, a hasihagymáz 10 esetben (2 idegen) 4 halálozással, a hólyagos himlő 26 esetben, halálozás nélkül (köztük 11 idegen 8 biharmegyei és 3 idegen katonai), a hóhurut 4 esetben 2 halálozással. A fertőző betegségek általában csökkentek. A hólyagos himlő mind idegen helyről, főként Biharmegyéből: Székelyhid, Kismarja, Bihareresztes, Magyarapáti, Biharidőszeg, Bihar, Mezőpeterd, Harangmező, Váradesehi, Váradless, Váncsod községekből hurcoltattak be. A fertőzés terjedése szigorú intézkedésekkel izoláltatott s ez időszert Nagyvárad teljesen mentes a hólyagos himlőtől. A védojtások folynak.

Elismeréssel emlékezik meg a jelentés Nagyvárad város intelligens lakosságáról, hogy felismerve az esetleges veszedelmet, minden kényszer nélkül tömegesen veszi igénybe a beoltást.

A járványkórházban ápoltak márciusban 157 beteget. A gyermekkórházban 87 fekvő és 523 bejáró beteget gyógykezelték.

Született a hónap folyamán 50 fiú, 64 leány, összesen 114 gyermek. Elhalt 134 férfi és 106 nő, összesen 240 egyén.

A közbiztonsági állapot márciusban normális volt. Lopás 140, sikkasztás 8, csalás 10, magánlaksértés 2, súlyos testisértés 3, könnyű testisértés 4 esetben fordult elő. Kihágási följelentés 251 esetben tételt, ezek között 14 esetben élelmiszeruzsora miatt.

A közdok befizetése gyenge volt; kincstári egyenes adóban befolyt 50402 K 88 fillér, községi adóban 27307 korona 02 fillér.

Március hó folyamán kiadatott 18 új iparigazolvány, megszűnt 10 iparüzlet.

A jelentést, a szakelőadók nemleges jelentéseivel együtt, tudomásul vették.

Az ipartanácsba a polgármester előterjesztésére rendes tagokul Sztarill Ferenc és Gzeledy Jeremiás, póttagokul Tátray Sándor és Andriska Károly választottak be.

A kir. tanfelügyelő előterjesztésére az iskolákban a maderak és fák napját május

Hozassuk haza elesett hőseinket!

Kedvezményes fuvardíj mellett esz-közli, a szükséges engedélyeket és okmányokat jutányosan megszerzi.

Hazai föld

harctéren elesett hősök exhumálási és hazaszállítási vállalata; Budapest VIII. Rákóczi ut. 23. I. emelet 16. Előnyös költségvetés díjmentesen.

Bővebb felvilágosítást ad Csillag gyógyszertár Nagyvárad, Zöldfa-utca. Telefon 552.

2 ra, kedvezőtlen idő esetén május 6 ra tűz-
ték ki

Nagyvárad város közuti alapjának 1913
—14. évi zárszámadását tudomásul vették.

Ezután még apróbb felebbeszéseket, ut-
adótlérés iránti kérvényeket intéztek el s az
ülés véget ért.

Az Általános Takarékpénztár közgyűlése.

Az Általános Takarékpénztár r. t. teg-
nap április 6 án délelőtt tartotta rendes évi
közgyűlését a részvényesek nagy és élénk
érdeklődése mellett. A már másfél évtized
óta becsülettel és eredménytel működő
pénztárat ezúttal is jelét adta annak,
hogy gondos vezetés és körültekintés mel-
lett a részvényesek és hitelezők érdekeit a
mai nehéz viszonyok között is össze lehet
egyeztetni, amennyiben a nyereségből osztá-
lékot fizet, megfelelő összegű leírásokat esz-
közöl, de sem az igazgatóság, sem a fel-
ügyelő bizottság, sem a tisztviselők jutu-
lékban nem részesül. Ezt az önzetlenséget a
részvényesek kellő elismeréssel honorálják s
méltányolják Lövinger József vezérigazgató
huzgó tevékenységét.

A közgyűlést Verner Kálmán megyei
árvaszéki elnök, igazg. elnök vezette, aki
szívélyes üdvözlés után eseten a mai su-
lyos időket, rámutatott különösen a kisebb
alaptörvényű intézetek nehéz helyzetére. Ki-
emelte, hogy a vezetőség nagy gondot for-
ditott arra, hogy az üzletfelek méltányos
elbánásban részesüljenek, a visszszámítás
apasztassák, ezért új üzleteket nem is léte-
sítettek. Hangsúlyozta, hogy a hadiköleső-
nök körül az intézet élénk tevékenységet
fejleszt ki és a 300,000 korona jegyzésből
50,000 korona az intézet saját jegyzése,
mely a betétekben mégsem idéz elő válto-
zást. Reméli, hogy a jövő jobb eredménye-
ket fog megteremteni.

Ezután Lövinger József vezérigazgató
előterjesztette az igazgatóság következő je-
lentését:

A világháboru kelles közepében mi sem
kezdhetjük évi jelentésünket mással, mint
azzal, hogy a nyomasztó gazdasági viszony-
nyok velünk is éreztették káros hatásukat.
Uj üzleteket az elmúlt évben egyáltalán nem
folyósítottunk, s így minden igyekezetünket
oda irányítottuk, hogy kintlévőségeinket a
lehetőség szerint javítsuk s ahol szükséges
nek mutatkozik, behajtsuk, azonban egyrészt
a tömeges hadbavonulások és a moratórium
feloldás dacára fennálló korlátok, másrészt
pedig az adósainkkal szemben önként előírt
méltányosság miatt e téren is csak részleges
eredményeket tudtunk elérni.

Bárha a fentiek szerint váltóanyagunk
egy része rendezetlen, kifejtett tevékenysé-
günk még sem volt egészen eredménytelen,
amennyiben jelen mérlegünkben a múlt évi
átvitellel együtt 45101 korona 45 fillér nye-
reséget tudunk kimutatni, melyből tisztelt
részvényeseinknek is adhatunk szerény osztá-
lékot, ezzel is méltányolni kívánván azt az
áldozatkészséget, melyet már a múlt évben
is tanúsítottak. Igazgatóságunk, felügyelő-
bizottságunk és tisztikarunk azonban min-
dennemű jutalékról önként lemond, éppen
azért, hogy a nyereségből még fennmaradó
összeg — a tartalékalapra adandó hozzá-
járuláson kívül — leírásokra legyen fordítá-
ható, sőt a múlt évi közgyűlés határozata
alapján jónak láttuk tartalékalapunk egy ki-
sebbik részének, azaz 22000 koronának fel-
használását is leírásokra fordítani.

Még megemlítjük, hogy az eddigi ha-
dikölesőnök kibocsátása körül is buzgólkod-
tunk, amennyiben betéteink kiadása tekinte-
tében feleinkkel szemben teljes méltányos-
sággal jártunk el. A nálunk jegyzett hadi-
kölesőnök összege 300000 K, volt, melyből
saját jegyzésünk 50000 K-t tesz ki.

Midőn ezeket bejelentjük, abban a

réményben tesszük ezt, hogy eljárásunkat,
melyben most is a körültekintő gondossá-
g és előrelátás vezet bennünket, a tisztelt
közgyűlés helyeselni fogja. Bizunk a gond-
viselésben, hogy ez az év meg hozza a győ-
zelmes békét és annak áldásos következmé-
nyeit, melyek bizonyára a mi üzletmene-
tünkben is megfelelő előnyös változást
fognak felidézni.

Ezek előrebocsátása után tisztelettel
kérjük, méltóztassák a fent megjelölt 45101
korona 45 fillér nyereségből a 21506 korona
27 fillért kitevő értékpapír-külbömbözet és
kétes követelések, valamint perköltség és
berendezés leírás után fennmaradó 23595
korona 18 fillér tiszta nyereség felosztása
tekintetében a következőképen határozni:

Adassék minden 1915. évi részvény-
szelvény után darabonként 4 korona, össze-
sen 20000 korona,
tartalékalap gyarapítására 2360 korona,
játékonycélokra 200 korona
és a fennmaradó 1038 korona 18 fillér
vitessék át az 1916. évi nyereség szám-
lára.

A felügyelő bizottság jelentésének fel-
olvasása után a közgyűlés egyhangulag el-
fogadta a nyereség felosztási javaslatot, mely
szerint a 45101 korona 45 fillér nyereségből
21506 korona 27 fillért leírásokra, 20,000
koronát osztaléokra, 2360 korona tartalékra,
200 korona játékonycélokra fordítassék és a
fennmaradó 1038 korona 18 fillér ezidei nye-
reséghez vitessék át.

A felügyelő bizottság tagjaiul ismét az
eddigiek és pedig Szücs Géza főszámvevő,
Farkas István gyógyszerész, Wégnér Mór
kereskedő, dr Waldmann Bela főorvos, Son-
nenfeld Adolf kereskedő és Pollák Pál szál-
lító választattak meg.

A választmányba beválasztottak: Czillér
Imre, Engel Ignác, Mertz János, Neulan-
der Mihály, Rósingor Péter, Róth Henrik,
Szántó Dezső, Székely Sándor, Weisz Jó-
zsef, Gitye József, Weinberger Hermann és
Goldberger Sándor.

A közgyűlésen jelen voltak: dr Már-
tonffy Marcel, Barna Arthur, Molnár Béla,
Máthé Lajos, Verner Kálmán, Wégnér Mór,
Lövinger József, Szücs Géza, Eglender Béla,
Aufrecht Mór, Horváth Emánuel, Farkas
István, Schwartz Mór, Pollák Pál, dr Wald-
man Béla, dr Adorján Ármir, Reichard De-
zső, Antal Sándor, Schiff Elías, dr Grósz
Menyhért, Brand Jenő, Róthbart Adolf Ede,
Darvassy Lajos.

Bajok a májusi költözés előtt.

Egy költözés: 80 korona.

Tegnap vouult be az utolsó korosztály s
a butorszallitók tshetetlenül állanak a má-
jusi költözés előtt. Nincs munkásuk és nincs
fuvar.

A nagyobb butorszallító vállalatok tár-
szekereken való szállításra nem vállalkoz-
nak, mert a katonaság minden pillanatban
elveszi tőlük a társzekeret katonai szállí-
tási célokra. Ez folytonosan háborgatással
jár s ezért nem tudnak vállalkozni fix
napra.

Egyelőre ápril 26 től május 2 ig butor-
szállítókesikra kötnek rendeléseket és pedig
kissé borsos áron: 6 méter hosszú, 3 méter
széles koesi 90, szélesebb 120 korona s
szállítható mindaz, ami e koesikba fér. Itt
is azonban kikötik, hogy ha a katonaság
elveszi a fuvar, akkor semmi kártérítéssel
nem tartoznak.

Van cég, amely elvállalja a szállítást
egyik városrészből a másikba, egy koesi
butort 40, kettőt 80 koronáért. De zongorát
nem szállít. Ő tudja, miért.

Egyelőre a rendeléseket felveszik. Ho-
gyan tudnak eleget tenni ezeknek, azt senki
sem tudja. Biznak abban, hogy addig min-
den rendbe jön.

A községi polgári iskolák Beleznay Antal síremlékeért.

Mint már megirtuk, vasárnap, e hó 9-én
délután 5 órakor tartják a községi polgári
iskolák együttes hangversenyüket a Kath.
Kör Szent László-terében. A sok-sok ün-
nepély és hangverseny között is helyet kér
magának ez a nagyszerűnek ígérkező együt-
tes művészi és kegyelotes vállalkozás. Be-
leznay Antal, a volt zseniális énektanár és
ünnepeit komponista síremléke javára ren-
dezik ezen hangversenyt a két polgári leány-
és a polgári fiúiskola. A három iskola ta-
tári testülete és ifjusága lelkes buzgalom-
mal készült a vasárnapi hangversenyre,
amelynek műsora minden tekintetben első-
rangú. Azért, aki egy kellemes délutánt akar
magának biztosítani és amellet filléréivel
hozzá akar járulni ahhoz, hogy Beleznay
Antal, a zeneköltő sirja sokáig jeltelen ne
maradjon, az jöjjön el a vasárnap délutáni
hangversenyre.

A műsor a következő:

1. Beleznay... Irta: Dutka Akos.
Szavalja: Szabó Ilona ujjvárosi polg. isk.
IV. o. t.
2. a) Kossuth Lajos magyar népe, b)
Önkénytelen alitam a zászló alá, Beleznay-
tól. Resch Mihály zenetanár vezetés mellett
előadja a fiúiskola énekkara.
3. Danica: Resignation. Hegedűn elő-
adja: Amigó Annus Ujv. isk. I. o. t., zong-
gorán kíséri Weisz R. Magda Ujv. IV. o. t.
4. „Nyole kis madár“ Emőd Tamástól.
A szövegségek hymnuszaival. Előadják az
Okszi polg. leányiskola növendékei: Szé-
kely Lili (mesélő), Rosenberg Margit (ma-
gyar), Bernáth Anna (német), Keztyüs
Viola (török), Olti Erzsike (bolgár). Zongor-
rán kíséri: Marton Lili.
5. a) Lehel kurtje, b) Buza, buza...
c) Trombita szól, Beleznaytól. Resch Mihály
zenetanár vezetés mellett előadja a fiúis-
kola énekkara.

6. „Jancsi és Juliska“. Daljáték Sztoja-
novitól, előadják az olasz polgári leány-
iskola növendékei. A darabot rendezi Patzkó
Aladárné. — Személyek: Mesélő: Csanádi
Valéria. — Juliska: Halász Kata. — Jancsi:
Edelmann Hedvig. — Boszorkány: Wít-
tenberger Erzsébet. — Lidérc királynő:
Czeplédi Irén. — Bolygó lidércok: Osváth
Mária és Dutka Mária. Lidércok kara, an-
gyalog kara. A daljátékot zongorán kíséri
Patzkó Sarolta.

7. Beleznay dalok. Előadja az olasz
leányiskola énekkara, Patzkó Aladárné ve-
zetése mellett.

8. Előképek. Bemutatják az ujjvárosi
leányiskola növendékei, a) Itthon és a tá-
borban. b) A költő ünneplése.

Belőpti díj: A földszint három első sora
2 korona, a többi földszinti ülőhely 1 ko-
rona. Állóhely 70 fillér. Karzati szőllye 1
korona. Ülőhely 50 fillér. Állóhely 20
fillér.

Jegyek előre válthatók bármely polgári
iskolában és az ünnepély délutánján 4 órá-
tól a pénztárnál.

Felülfizetéseket a játékonycélokra köszö-
nettel fogadunk s hírlapilag nyugtázzunk.

Husvétii illatszerek, parfüm és
manikür-kasetták, kölnivizek nagy választékban a legcsinosabb kivitelben kaphatók
Farkas István „Apolló“ Drogeriájában Nagy-
várad, Rákóczi ut 7/B.

Kedvezmény a hadbavonult, joghallgatóknak.

A hivatalos lap tegnapi száma közli a következőket:

A magyar kir. vallás és közoktatásügyi miniszter megengedte, hogy azok a joghallgatók, akik végzett tanulmányaik alapján s az érvényben levő szabályok értelmében jogot nyertek arra, hogy a jog és államtudományi karokon tartatni szokott valamely vizsga vagy pótvizsga letételére becsatoltassanak, azonban az ezen vizsgára való jelentkezést a szabályszerű időben elmulasztották, illetőleg a vizsgán meg nem jelentek, mert azon időben a háború folyamán.

1. katonai szolgálatot teljesítettek, vagy
2. a katonai szolgálat közben szerzett sebesülés vagy betegség miatt ápolás alatt állottak, vagy
3. hadifogságban voltak, vagy
4. valamely ellenséges állás hatóságának intézkedése által a hazatérésben megakadályozták, ha ezen körülmények valamelyikét hitelt érdemlően igazolják, irásban előterjesztendő kérsükre az illetékes kar által az akadály megszűnté után nyomban, tehát a szabályszerű vizsgálati idő eltelte után is bármikor a megfelelő vizsgára vagy pótvizsgára becsatoltassanak.

A szintársulat nyara.

Akarmilyen meleg lesz is, a szintársulat június közepéig kitart Nagyváradon. Aztán a nyaralásról kell gondoskodni.

A Rhéday-kerti „bórszárító“ ba, ahogyan a színháznál a nyári szinkört nevezik s amely a város nagy tévedésből épített a polgármester háza közelébe, semmi pénzért nem megy a társulat. Szinkör vagy a halál, az mind egy.

Volt szó arról, hogy a Waiszlóvich-szinkört bérelné ki az igazgató, de ennek ára: 32.000 korona egy szezonra, nem bátorító, különösen akkor, amikor a villany, a vízvezeték berendezése, székek helyezése az igazgatót terhelné.

Ennek költsége mintegy 50.000 korona lenne s erre ma nem vállalkozhat senki, még akkor sem, ha a vendéglőt is bérbe vehetné.

Nem marad tehát más, mint nyárra Máramaroszigetre menni. Ez a társulat rendez nyári állomása, háború idején nem volt valami kitűnő hely, de ma, az orosz veszély elmúlása után, elég jónak ígérkezik. Katonaság van a városban s a katonaság mindenütt nagy műpártoló, van pénze, kedve és ideje a színházbajáráshoz. Ehhez csatlakozik a hadseregszállítók, a háború alatt meggazdagodott vállalkozók serege s mindenki, akit a háború anyagilag felemelt és jobb életviszonyok közé emelt. Ezeknek első dolga a kulturálódás, a hiányos műveltség megszerzése s ezért gáncs nem érheti őket.

A nyári állomás tehát biztatónak ígérkezik. Addig Erdélyi Miklós gondoskodik a Szigligeti-színház műsoráról. Most Mánás Miska kerül színre, hogy Tompa Béla három hónapi szabadságot kapott a katonaságtól.

Az a hír, hogy a női főszerepre Kürty Klárát szerződteti, nem igaz, Mánás Miska feleségére van kitűnő szubrettünk s így vendéget nem szerződtet.

Az olasz polgári iskola ünnepélye.

Nagy sikerrel zajlott le a nagyvárad olasz közs. polgári iskola Segítő Egyesületének tegnapi művészi előadása, melyet a Szigligeti színházban rendeztek. Az ünnepélyen minden helyet elfoglalt a közönség.

Az egész előadás mint egy tündérmese illeszkedett bele a mindennapi élet keretébe. Gyermekekori képünket megtestestülve varázsolta elénk az ünnepély kedves jeleneteivel, melyek keretébe a jelen háborúból is ügyesen illeszkedett egy-egy motívum.

A megnyitó énekszám volt. Abt „Tavaszi dal“ át énekelte el Rimanóczy Rózsika, Patzko Sárka, Vásárhelyi Pálma és Rónai Böske, Patzko Aladárné ének- és zeneiskolájának növendékei, kik most is nagy sikert arattak. Zúgó tapsviharral jutalmazta őket a közönség precíz énekükért. Az énekszám sikeréhez Marton Lilike is nagyban hozzájárult ügyes zongorakiséréteivel.

Jancsi és Juliska történetét elevenítette fel a második szám. Csanády Valérka mesélt, miközben Halász Kata mint Juliska, Edelmann Hedvig mint Jancsi jöttek elő s igen bájosan s kiváló rutinnal játszották el a mesét, melyet Sztójanovics Jenő alakított át daljátékká; Wittenberger Erzsike nagyon ügyes volt a boszorkány szerepében. Czeglédy Irénke, Osváth Mariska és Dutka Baby többi társnőikkel mint lidércok értek el szép sikert, mely mindegyiküknek kijutott, bájos énekükkel és táncukkal.

Emőd Tamás „Nyole kis madár“ című alkalmi játékát adták elő ezután, Székely Lili (mesélő) Rosenberg Margit (magyar), Bernáth Anna (német), Kesztyüs Viola (török), Olti Emi (bolgár). Ügyes szavaltukért sok tapsot kaptak.

Patzko Sárka balletjelenete, mint egy bájos idill hatott. Sikkes, ügyes mozdulataival bájos és ügyes táncával méltán megérdemelte a közönség hangos tapsvihárban megnyilvánuló tetszését. Patzko Sárka táncához Pilmann Margitka játszotta zongorán a tánczenét.

Marton Lilike játszott ezután zongorán egy klasszikus darabot. Igen ügyes a játékban, Patzko Aladárné tanítványa.

Amit az éjszaka beszél. Miúta a régi tündérmesék világában lennénk, olyan hatással volt ez a szám, melyben a gyermekekori fantáziánk alakjai kelnek életre a színpadon. A képek alakjait megszemélyesítő bájos leánykák ebben a számban valósággal páratlant produkáltak. A benne foglalt táncok mindegyikével ezt magas nivóra emelték. A nagy siker elérésében Pásztor Ágnes, Darabont Ilona, Boros Erzsike, Vasády Margit, Pásztor Magda, Székely Lili, Kesztyüs Viola, Bíró Anna, Spitzer Elza, Kristóf Ilona, Palotay Anna, Középsy Irénke, Rácz Ilona, Kesztyüs Ilona, Borgos Anna és Spitz Anna, mint a plakátok alakjai, álom tündére, árvalány, hajnal tündére, ujságáros leányok működtek közre.

A tündér balletben pedig Losonczy Etelka, Kálmán Zsuzsa, Gerő Margit, Kátóna Ilona, Reichard Irén, Rothbart Ilona, Lőrincz Erzsike, Markovits Irén, Örmény Margit, Muak Klári, Friedmann Etelka, Diósy Klára, Philippi Vilma, Pásztor Margit, Andabázy Sarolta mutatták be nagy ügyességüket, Thury Duci és Olti Emike szóló balettet lejtettek igen bájosan. Antalffy Margit balettmesternő szerette és tanította be a táncszámokat igen szép sikerrel.

Sas Aranka nagyon ügyesen konferálta be a számokat s őt is sok tapssal honorálta a közönség szellemes konferenciáért.

A sikerért elismerés illeti az olasz polgári iskola kiváló igazgatóját, özv. Személy Kálmánét és tanárnőit, kik igen nagy buzgalommal fáradoztak, hogy az ünnepélynek minél nagyobb sikert biztosítsanak. Az elő-

adás technikai részét Losonczy Gábor városi tisztviselő rendezte nagy ügyességgel.

A jövedelmet felerészben a hadiárvak és a segítőegyesület javára adja a rendezőség.

Ez ünnepélyt a jövő héten, kedden megismétlik s a második ünnepélyre is alig kapható jegy a Ritoók Zsigmond utcai polgári iskolában.

A csigérgyarmati gyilkosság.

Hatalmas bűnper tárgyalását kezdte meg tegnap a nagyvárad esküdtbírósa Dimb György, a felesége és Morár Lázár ültek a vádlottak padján, akik azzal vádolva, hogy előbb a szoba gerendájára felhuzva megölték Serán Pált, aki az első és másodrendű vádlottnak veje volt, s akinek felesége végignózta a gyilkosságot, melyet állítólag szülei követtek el. A holttestet aztán felakasztották a padlás szarufájára, mintha öngyilkos lenne. Hat év után derült ki a bűntény, amikor a fiatal asszony feljelentette szüleit és nagybátyját. Az esetet már ismertettük.

A tárgyalást Szöllőssy Gyula esküdt-széki elnök vezeti, bírák: Gyenge Béla és Sztachó Károly. A vádhatóságot dr. Szokolay Gyula képviseli, védők: dr. Papp Károly, dr. Nagy Mihály és dr. Pap János.

Tegnap egész nap az elsőrendű vádlottat: Dimb Györgyöt hallgatták ki. A vádlott 60 éves ember, feltűnően szelíd aggastyán. Tagadta a vádat, rendkívül óvatosan védekezett, mint aki tudja, hogy a fejről van szó. Meglepő, új bizonyítékokat adott elő arra, hogy az elhalt Serán Pál csakugyan öngyilkos lett, mert verekedésben s akkor is atól tartott, hogy verekedésért bajba kerül, s azért lett öngyilkos.

A tárgyalás valószínűleg 10 napnál is tovább tart.

A Kath. Kör negyedik közművelődési estélye.

Ma délután 5 órakor tartja a Kath. Kör negyedik közművelődési estélyét a Szent László-teremben. A műsor igen változatos. Rendkívüli érdekességet kölcsönöz az estének, hogy saját szerzeményű háborus nótáit fogja előadni Csernus Mihály debreceni segédlelkész, aki „Apáczy“ álnéven több szép Mária énekgyűjteményt és magyar dalt adott ki és saját szerzeményű dalait már Debrecenben több ízben maga adta elő érces bariton hangjával zajos sikerrel.

A teljes műsor a következő:

1. a) Mozart: Menuetto b dur. b) Padewewsky: Nn moment miscal. Zongorán előadja: Macalik Gabriella urleány.
2. Szavaltat. Tartja Tóth Elek, a Szigligeti-színház művésze.
3. Háborus magyar dalok Csernus Mihálytól. Resch Mihály zenetanár zongorakísárate mellett éneklé a szerző.
4. Lányi: Intermezzo esz dur és c moll. Zongorán előadja Gedeon Ilonka urleány.
4. „Mikor a tudomány téves utakon jár.“ Előadja Domanek Pál papneveldei lelkiigazgató.
6. a) Mozart: Ima a békéért. b) Mendelsohn: Gyöngyvirág és pajtásai. Kürti István zenetanár vezetése mellett előadják az Orsolya zárda tanítónőképző intézetének növendékei.

HIREK

Asszonyaink a fényűzés ellen.

A háborúval sehozy sem egyeztethető össze az a fényűzés, amelyet a gyászosan nagy időkben egyes társadalmi osztályok asszonyai kifejtének.

Az ország főrangú hölgyei állást is foglaltak ez ellen s a.írási ívet köröznék, hogy a divatot magyarrá, függetlenné és olcsóvá tegyék.

E mozgalomhoz akarnak csatlakozni Nagyváradi józsefi asszonyai is, akiknek meghívására özvegy Báthory Nándorné lejött Budapestről s a mozgalomról a város-ház nagytermében a jövő hét valamelyik napján előadást tart.

Örömmel üdvözljük a nemes magyar érzésű mozgalmat és sikerre vezetjük minden erővel. Egy uribölgy szerint nyárára a perkál ruha lesz a divat.

*** Értekezlet a polgármester-nél.** Tegnap délelőtt Rimler Károly polgármesternél értekezletre jöttek össze: *Hoványi Géza* országgyűlési képviselő, *Urbán Adolf* udvari tanácsos, a Forgalmi Bank igazgatója, *Szmazsenka Ernő* a közuti vilamos igazgatója. Az értekezlet megvitatta azokat a kérdéseket, melyek a fürdői körvasut építésével kapcsolatosan a város érdekeit érintik. Az értekezlet után tanácsulást tartottak, amely ugyanezen részleteket tárgyalta, amelyeket tegnap a közigazgatási bejárás, csak hogy a város érdekeire tekintettel nagyobb keretben.

*** A Tisza-grófok katonának állnak.** Tegnap délelőtt kedves vendégei voltak a nagyszalontai főszolgabírói hivatalnak. Két fiatal gróf, *Tisza Kálmán*nak *György* és *Imre* fiai jelentek meg és mindenki nagy meglepetésére katonának jelentkeztek. A két ifju gróf még gimnáziumi tanuló, a hetedik osztályt végzi. Ezidőszereint még nem volnának kötelesek katonának állani, mert még csak 16 és 17 évesek, azonban hazafiúi érzületük és lelkesedésük odahívja őket, ahol édesatyjuk megsebesült és ahol a hazának legnagyobb szüksége van minden fiára. A fiatal grófoknak természetesen szülői beleegyezésre is volt szükségük, hogy nemes elhatározásukat megvalósítsák. És *Tisza Kálmán* gróf nem állott ellen gyermekei kérésének. A két kis gróf előmutatta a kifogástalan szabályszerűséggel kiállított szülői beleegyezési nyilatkozatot, melynek alapján fel is vették őket az önként jelentkezők névsorába. A legfiatalabb *Tisza* grófokat a 18 évesekkel fogják együtt sorozni és tekintve, hogy mindketten fiatalok, izmos ifjak, nagyon valószínű, hogy alkalmasoknak fogják találni őket.

*** A kártya ellen.** A székesfevárosi rendőrség oly erélyesen lépett fel a háború alatt elterjedt kártyázás ellen, hogy annak hatása a kaszinók kártyázásainak megszűnésében jelentkezik. A bakkarat pedig kizárólag Budapestről, ami a kártyarablás végét jelenti. Nagyváradon szintén vannak kávéházak és titkos helyek, ahol a kártyafosztogatás nagy mértékben folyik. Ezeket a rendőrség megfigyelte, néhányat le is leple-

zett, a többit pedig fokozott éberséggel és ellenőrzéssel kényszeríti, hogy a játékot szüntesse be. Egyik nagy vállalatnál történő fosztogatásokról a napokban adunk hírt a közönségnek.

*** Vasárnap nyílik meg a Katolikus Kör tekepályája.** A Katolikus Kör tekepályája vasárnap ismét megélenkül. A Kör vezetősége ugyanis engedve a minden oldalról megnyilvánuló óhajnak, már megtette a kellő intézkedéseket a pálya átalakítása, illetve rendbehozatala iránt. A pálya szombaton már át lesz adva és vasárnap a játék meg is kezdhető. A pálya ünnepélyes megnyitásának előzetes megbeszélése véget fektetnek a kugli kedvelők, hogy ma, pénteken délután 6 órakor a Katolikus Kör 8. számú szobájában mulhatatlanul sziveskedjenek megjelenni.

*** Az ingyentej-hangverseny** A Vörös Kereszt által az ingyentej javára folyó hó 8 án rendezendő hangverseny, amint az eladott jegyek számából következtetni lehet, igen nagyszerűnek ígérkezik. Gömöri *Havas Gáborné* énekművésznő, *Noséda Károly* budapesti tanár tanítványa a napokban Pápán hangversenyezett rendkívül nagy sikerrel s onnan tegnap érkezett Nagyváradra, hogy ma *Womácska* tanárral próbát tartson. — Ugyanez ma érkezik *Weil Magda* szülei-vel Nagyváradra, ahova öt sok ismerőseik — különösen a vasuti tisztviselők körében — nagy örömmel várják. Ő szintén holnap fog próbálni *Womácska* tanárral. *Braun Elza* kisasszony „Halottak utaznak“ és *Kiss Menyhért* „Angyal a táborban“ című költeményeit fogja szavalni. Nagy érdeklődéssel várják *Olti Mózes* tanár felolvasását is, aki egy aktuális témáról fog felolvasni. A virágtabló és virágkiosztás szintén nagyon szépnek ígérkezik s meg vagyunk győződve, hogy a megjelentek rendkívül kellemes emlékekkel fognak távozni ezen hangversenyről. Jegyek még kaphatók a *Hegedüs-hirlap* irodájában és a Vörös Kereszt irodájában, a biharmegyei közközbizban 3, 2 és 1 koronákért.

*** Katonák husvétja.** A Vörös Kereszt Jobbköz-osztály mindazon urnóknak, kik szívesek voltak a katonák husvétjára a szeretet csomagok összegyűjtését elvállalni, figyelmebe ajánlja, hogy a hivatalos Budapesti Közlönyben megjelent 1123—916. M. E. számú rendelet 1. §-a értelmében a husvétii tojásoknak festése megtiltatott. Most a hölgyek forduljanak a kórházi orvosokhoz s beszéljék meg velük, hogy a tojások helyett mivel szerezhetnének a katonáknak örömet? Cukorkával, szivarral, esetleg kifelivel? *Pallay Lajos* né.

*** Egy derék német katona holttestét hazaszállítják Brémába.** Szegény *Jungenbluth* Henrik német katona a 223. német gyalogezredből a kárpáti nagy harcok idején a többi német katonákkal együtt küzdött a magyar haza védelmében az orosz hordák ellen. Az ádáz harcokban valamelyik kancsukával hajtott muszka golyója átfurta a tüdejét. A súlyosan sebesült 39 éves vitéz a nagyváradi *Tisza Kálmán-téri* kórházba került, de súlyos sebéből nem tudták meggyógyítani s a távol idegenben lelta halálát. A hóst megillető katonai pompával a *Rulikovszky-uti*

temetőben földelték el. Azóta itt alussza örök álmát, magyar bajtársai mellett. Csak az azonban most hazaszállítatja a német vitéz tetemeit Brémába, hogy halóporai a családi sírhelyen találjanak örök pihenést. A holttest elszállítására a város megadta az engedélyt.

*** A Fischer-zeneiskola hangversenye.** Az április 15-iki hangverseny, mely a *Vigadóba* lesz, a már említett művészen kívül a következő művésznövendékek szerepelnek: *Barabás Erzs,* *Kardos Magda,* *Steiner Erzs,* *Waldmann Erzs,* *Weisz R. Magda,* akik az Országos zeneakadémiának is növendékei, továbbá *Krausz Irén,* *Petry Edith,* *Havas Rózi,* *Grósz Ilonka,* *Somló Aranka,* *Szokoly Erzs,* *Ternyei Edit.* A rendezést 12 urileány a zeneiskola növendékei látják el és pedig *Hoványi Irénke,* *Gedeon Ilonka,* *Ertler Magda,* *Tibor Erna,* *Barta Anna,* *Kalenda Boriska,* *Klein Erzs,* *Leitner Margit,* *Ötömösi Juliska,* *Várnai Ida,* *Schwartz Gizi,* *Tóth Olga.* A rendezésben segítkezik *Kucsera Irma* tanárnő. Az izléses művészi kivitelű plakátokat *Fiber Erna* rajzai díszítik. Jegyek mérsékelt áron a *Zeneiskolánál,* a rendezőknel és *Huzella* üzletében válthatók.

*** Adomány a Beleznay síremlékre.** *Kovács Márton* plébános Új kigyósról 20 koronát küldött szerkesztőségünkbe a *Beleznay síremlékre.* Rendeltetési helyére juttattuk.

*** Miért lesz 16-án esküdtészi tárgyalás?** Az április hónapban szolgálót teljesítő esküdtöket a bíróság élénke 16 án délután 4 órára idézte. Ez a nap vasárnap és sokan kifogást tettek az ellen, hogy e szent napon tárgyalniok kell. Illetékes helyen azt a felvilágosítást nyertük, hogy a tárgyalás megkezdését e napra azért kellett kitűzni, mert e nap az esküdtészi ciklus utolsó napja, a tárgyalást tehát e napon meg kellett kezdeni, hogy az ügy tárgyalható legyen. Az egész csapat formáság, az esküdtbírók megalkul s másnapra tüzi ki az ügy érdemi tárgyalását. Az esetet már közöltük, a meglocolt szénák a hadsereg részére való szállításáról van szó. Lehet, hogy a *Dimb* ügy még 17 ére nem fejezhető be, s akkor párhuzamosan tárgyalja a törvényszék a *Dimb* és a *Rosenbaum* ügyeket.

*** Trafikosok panasza.** Több kistrafikos közli velünk a következő panaszt: A dohánynagyárúsnak nem volt cigarettája s nem is kaptak ilyet. Végre megtudták, hogy mikor lesz cigaretták. Aznap elküldték tanulóikat s azok egész délelőtt várakoztak a nagyárudában, végre hazaküldték őket azzal, hogy előbb ki kell előgíteni a kistrafikosokat, akik távolabb laknak. Azt kérdik, hogy ők nem trafikosok-e, ha fűszerkereskedésükben van is a trafik? S miért nem kapnak ők cigarettát? Az a bűnük, hogy a nagyáruda környékén van a trafikjuk? Kérjük, hogy panaszukat közöljék s hívjuk fel a pénzügyigazgatóság figyelmét arra, hogy a jelentkezés sorrendjében adassa ki a cigarettákat s ne tejszész szerint. Amely kérdésnek eleget teszünk.

*** Gombostűt nyelt.** Tegnap éjszaka jajveszékelve futott a rendőrségre *Dán Julianna,* *Körös-utca 31. szám* alatt lakó családleány. Gombostűvel a fogát piszkálta, miközben a tű véletlenül lesiklott a torkán. Az inspekción tisztviselő, *Kolontáry János* fogalmazó beszállította a leányt a *biharmegyei közközbizba,* ahol megakarták operálni. A leány ellenkezett, nem akarta magát az operáció alá vetni. Erre megpróbál-

tak másképpen eltávolítani a tüt, ami nagy nehézen sikerült is. Szerencse volt, hogy a tü fejével lefelé ment a gyomorba s így a belső részeket egyáltalában nem sérlette meg.

Be kell jelenteni a III. o. kereseti adó alá eső jövedelmeket.

A jelenlegi háborús állapot által előidézett rendkívüli viszonyok számtalan olyan haszonhajtó foglalkozásra nyújtanak alkalmat, amelyeknek III. oszt. keresetiadó kötelezett, amelyeket III. oszt. keresetiadó alá eső foglalkozások osztályu keresetiadó alá eső foglalkozások bejelentését az eddigi törvény nem teszi kötelezővé, az ilyen foglalkozások üzése különösen, minthogy azok tulajomó részben alkalmi jellegűek — a kivétők között az eddigi leg több esetben ismeret-zen maradt s nem került megadóztatás alá. Az 1915. évi XXI. t. c. 8. § a elrendelte, hogy az állandó vagy alkalmi foglalkozást folytatók, akikhez természetesen az üzleteket közvetítők is tartoznak, tehát mindazok, akik az 1914. évi augusztus hó 1. től fogva olyan állandó, vagy alkalmi haszonhajtó foglalkozást üzték melyek jövedelme III. keresetiadó alá esik, de amely után megadóztatva még nem lettek, tartoznak jövedelmüket adó alá azonnal bejelenteni a pénzügyigazgatóságnál, mert a bejelentésnek elmulasztása jövedéki kihágást képez.

Légnymásu mosógép ma már oly tért hódított a háztartásban, hogy azt egy takarékos háziasszony sem nélkülözheti, mert annak munkaképességét csodálják. A ruhát nem nyóvi és 45 perc alatt még egy gyermek is több ruhát ki tud mosni vele hóféhérré, mint egy asszony egész nap alatt. — Mint értesülünk a gépet, dacára az anyag ára emelkedésének, még bizonytalan ideig gyári árbán, azaz darabonként K 24. — oszt. szegért kapható Dametrovits Jenő és Tsa. „Király” üdítőviz vállalatánál, az „Aerowash” mosógép képviselőjénél. Vizvezeték utca 52/B. Megyei és helyi telefon 1099.

Cipők 27—35 ig olesón kaphatók Morzenstern Lajosnál Fábian Lajos-utca Zöldia sikátor.

Kiadó Szarvas sor 15. sz. alatt üzlet-helyiség lakással együtt május 1. től. Ertekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

Poloskairtó NOXIN biztos zser. Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B.

Husvétii Karneval Nagyváradon Aszódi Mihály cukorka, kávé, tea és déligyümölcs üzleteibe az összes b5jti konzervált halak és husvétii tojás cukorkák szebbnél-szebbek megérkeztek. Az árak még az előbbieket, raktáron nagy mennyiségű áru, üzleti vállalatom központi főüzlet Kossuth-utca Sas palota, I. fiók Sas passaga, II. fiók Zöldia passaga a kabarával szemben teljesen újonnan átalakítva, úgy hogy a legkényesebb igényű cukorkavevők is, legfinomabb bonbonjait megtalálhatja, III. fiók Rákóczi-ut Csookoládé király Orsolya zárda épület. Kuzler Garbaud bonbonnok főraktára. IV. üzleti vállalatom trieszi kávé és teabehozatal szintén az Orsolya zárda épület Csookoládé király mellett. Telefon főüzlet 635, fiókok telefonja 610. Belföldi cukorka előjegyzést elfogadok főüzletemben. — Nagyban: husvétii tojás és csokoládé, kávékrém, nápolyi és az összes cukorkákból és halakból. Kondenzált tej, „Berna” védjegyű kapható. **Aszódi Kossuth-utca.**

Gyurjad Gyurka. Piszkálód ki Ellőték a jobbkaromat. Ott ahol a Dayeszter vize zug. Csukaszürke ember. Háborus mozifelvívő. Rendkívül érdekes lemez új-donságok Rákóczi-ut 7. az udvarban SIMON GYULA hangszerkészítőnél. Hangszerek, hegedűk, gramafonok, hurkülönlegességek. Gramafonok, hangszerek olesó szakzerü javítása.

A legjobb **molyirtó** szerek u. m. **mirt,** Bagaria Papir, Molygyökér, Tabaco, Mof, Tarmalit, Camfor, terpetin, Zacharin, stb. már kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi ut 7/B.

Forofin a legjobb és legbiztosabb toilette-szer kéz-, láb- és hónalj-izzadás ellen. Hűsít! Szagtalanít. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

Legújabb táviratok.

A buvárhajók ügye a birodalmi gyűlésen.

Budapest, április 6. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A birodalmi gyűlésen a szocialista munkaközösség pártja határozati javaslatot nyújtott be, mely szerint felszólítandó a birodalmi kancellár hogy

— A buvárhajó hadjáratban érvényesülni kell a nemzetközi határozatok, tehát ellenséges és semleges kereskedelmi és személyszállító hajókat előzetes figyelmeztetés nélkül megtorpedózni nem szabad. Továbbá szólítsa fel a birodalmi gyűlés a kancellárt, hogy a megindítandó békétárgyalások után a legsürgősebben létesítse a megegyezést a hadviselő felek között.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Csütörtök: Kis király. (Tompa Bélával.)
Péntek: Legénybucsu. (Horváth Mici vendégtellépte.)

Horváth Mici vendégtékei.

Horváth Mici, az aradi színháznak nálunk osztatlan közszeretnek örvendő primadonnája tegnap délután érkezett Aradról Nagyváradra, ahol a szintársulat tagjai a legmeglegabb rokonszenvvel fogadták. Horváth Mici ma, pénteken este kezdi meg három estére terjedő vendégszereplését a Legénybucsuban, amely egyik legkitünőbb szerepe a fiatal, jeles primadonnának. — Szombaton este a Császárné címszerepében lép fel Horváth Mici, akinek ezt a brilláns alakítását csak nemrég ezzel a pompás kritikával honorálták az aradi előkelő lapok:

Az est kedves szenzációja Horváth Mici császárnéja volt. A művésznő ezzel az alakítással pompás színjátész tehetségéről újabb fényes bizonyosságot nyújtott. Uralkodónő volt és gyöngye asszony egyidőben. Erős akaratú és szerelmes; bizakodó és féltékeny. Amikor a környezetét lecközteti s amikor a gárdatisztával inkognitóban táncot lejt, a mozdulata, arcjátéka elragadóan közvetlen. A jó játékos szerepet a jó színésznő fényes diadalhoz juttatta. S a művésznő toaletti jei is ragyogók.

Horváth Mici őszinte nagy sikert aratott a császárné nehez, sok intelligenciát és finomságot igénylő szerepében, s vitte sikerre a darabot azzal a diszkrét művészettel szertelenségtől, tulkapasoktól mentes, amellet vidám felfogással, mely a darab karakterének hű tükre volt. Sokat tapsolták, számaikat megismételték és virággal halmozták el.

Horváth Mici finom izléssel testesítette meg a szerepnek a gögös uralkodónő és a bécsi házmesterasszony véglelei között ingadozó lehetetlenségeit. Szép volt, stílusos volt és ugy játékbán, mint toalettkben királynőien felséges volt. Ugy éreztük, hogy egyedül ez a nagyszerű alakítás igazolja a darab műsorra tüzését.

Vasárnap este egy hasonlóan fényes sikerű alakításában az Öngyására ruhája női szerepében fejezi be vendégtékeit Horváth Mici, akinek mindahárom vendégtelléptére a jegyek már mártól kezdve válthatók.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KAROLY.

Cserkéreg eladás.

A nagyvárad latin szert. ftdő Káptalan a szenteleki határban (Bihar m.) fekvő 125 k. hold területű cserkéreg termelésre alkalmas erdejének földfeletti fatömegét zárt ajánlatok útján eladja. — Az 1916 április 17. d. e. 11 óráig a káptalani központi irodába (Nagyvárad Sal Ferenc-utca 4.) beadandó ajánlatok 10%-os óvadékkal látandók el. A részletes feltételek ugyanott megtudhatók és megkaphatók.

Nagyvárad, 1916. ápr. 5.

Ringelmann Lajos
főtiszt.

Utánnymás nem díjaztatik.

Haszonbérbeadási hirdetemény.

A nagyvárad i. sz. püspökségi javadalom tulajdonát képező és Jánosda község határában fekvő «Jánosda» nevű tagbirtok, melynek területe 532 k. hold 251 négysz. öl szántó, 19 k. hold 969 öl rét, 132 k. hold 242 öl legelő, 21 k. hold 290 öl adómentes terület vagyis összesen 705 kat. hold 152 négyszög öl, 1916 október 1-től kezdődőleg három évre esetleg hosszabb időre haszonbérbe adandó.

Ajánlatok zárt boritékban, bánatpénzként a bérösszeg 10%-val 1916 május 15. napjának d. e. 10 órájáig az alulírott jószágkormányzóságnál benyújtandók. A haszonbérbeadási feltételeket és a szükséges felvilágosításokat az alulírott jószágkormányzóság szóval vagy írásbelileg előzetesen közölni fogja az érdeklődőkkel.

Nagy-Várad, 1916. április 6.

Gellért László s. k.

kir. tanácsos, jószágkormányzó.

A MŰJÉG

napenkénti rendszeres szállítást megkezdtek, megrendeléseket köszönettel veszünk, előfizetéseket elfogadunk és előzékeny, pontos kiszolgálásról gondoskodunk

Kiváló tisztelettel

Nagyvárad Sörgyár R. T.
Telefon 439.

Kiadó legelő.

Dusafalva határában 303 hold legelő azonnal kiadó. — rtekezhetni a Polgári takarékpénztárnál, Nagyváradon.

4. szám.

Bächer-féle **Sack ekék**, valamint egyéb **gazdasági felszerelések** jutányos árban kaphatók

Andrényi Károly és Fiaival
Nagyvárad.

Gazdasági és Iparbank Részvénytársaság

Nagyvárad, Szent László-tér 2. sz.

Alaptőke: 3,010.000 korona.
Tartalékalap: 600.000 kor.

Elfogad betéteket takarékpénztári könyvecskékre és folyószámlára. — Leszámitol váltókat. — Előleget nyújt értékpapírokra. Kölcsönöket ad telekkönyvezett ingatlanokra rövidebb és hosszabb időre. Valamint törlesztéses jelzálogkölcsönöket is engedélyez.

Bővebb felvilágosítást az intézet nyújt.

Merza Kálmán

nyerges és szilgyártó Nagyvárad,
Rákóczi-ut 19. szám.

Telefon: 3-65 Telefon: 3-65

Tiszti nyereg és szijazat, kocsizó és igás szerszámok, kocsik, lábvédők és szerszámok raktára.

3. szám.

A rézmozsarok és rézüstök pótlására szolgáló **vas hadimozsarak**, ónozott, horganyzott és csiszolt **vaslemezüstök** kaphatók

Andrényi Károly és Fiaival.

Földbirtokra elsőhelyre leendő bekebelezés és előnyös feltételek mellett 65 és 50 éves törlesztés továbbá 10 éves egyszerű jelzálog kölcsönt folyósítunk.

Nagyvárad 1916 márc. 4.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részvénytársaság.

Kiadó

Rimanóczy-utca 11. sz. házban (volt Darvas-féle palota.) első emeleten nagyuri lakás, 6 szoba télikert, hall, diszkert, autogarage, központi fűtéssel, stb. 1916. május 1-re. Ugyanott a földszinten egy nagy iroda helyiség 1916. május 1-re. Ezredévi emléktér felé 4 szobás lakás azonnal kiadó. Gróf Vécsey-u. 4. sz. házban (Rulikovszky-ut.) két szép 4 szobás lakás, fürdőszobával **azonnal** kiadó. Értekezni lehet a

Nagyvárad Takarékpénztárban, Teleky-u. 2.

NAGYVÁRAD VÁROS VILLAMOS MŰVE

IRODA ÉS RAKTÁR:

TELEFON 514.

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

TELEFON 514.

Értesítjük a m. t. közönséget, hogy a WOLFRAM LÁMPÁK

ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izzólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. Költségvetések ingyen. Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését. **Csilárok, ivflámpák** állandóan nagy választékban kaphatók. Villamos motorok 1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja
55.

Főszerelő telefonja
55.

Általános Takarékpénztár Részvénytársaság

Nagyvárad, Bémer-tér 2.

Alaptőke: egy millió K.
Tartalékalap: 122,000 K.

Elfogad moratóriummentes betéteket felmondás nélkül s azokat a betét napjától kezdve igen előnyösen kamatoztatja.

Leszámitol váltókat. Jelzálog kölcsönöket folyósít.